

Landstingsstyrelsen

Yttrande avseende Samförståndsavtal med Nato om värdlandsstöd (Ds 2015:39)

Föredragande landstingsråd: Torbjörn Rosdahl

Ärendebeskrivning

Regeringen har undertecknat ett samförståndsavtal med Nato om värdlandsstöd samt tilläggsprotokoll till statusavtalet PFF SOFA.

Försvarsdepartementet har berett Stockholms läns landsting möjlighet att yttra sig över de föreslagna författningsändringarna samt avtalens godkännanden som redovisas i departementspromemorian Samförståndsavtal med Nato om värdlandsstöd, Ds 2015:39.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen besluta

att avge yttrandet till Försvarsdepartementet i enlighet med landstingsdirektörens förslag.

Landstingsrådsberedningens motivering

Sverige bygger säkerhet och stabilitet tillsammans med andra länder och organisationer. Hot mot freden och vår säkerhet avvärjs bäst i gemenskap och samverkan med andra, eftersom vår säkerhet är nära förknippad med våra grannar men också med andra regioner längre bort.

Förmågan att ge och ta emot militärt stöd är också en förutsättning för att Försvarsmakten ska kunna utföra sin uppgift att, såväl självständigt som i samverkan med andra, försvara Sverige och främja svensk säkerhet genom insatser nationellt och internationellt.

En grundförutsättning för att kunna ge och ta emot militärt stöd från tredje part handlar om att i förväg förbereda de praktiska arrangemang som krävs

SKRIVELSE
2015-08-19

LS 2015-0985

för att ett utländskt förband ska kunna verka på svenskt territorium, t.ex. vid övningar, kriser eller militära operationer i Sverige eller i vårt närområde.

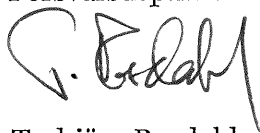
Därför är de föreslagna författningsförändringarna såväl angelägna som välkomna. Landstingsstyrelsen har inga invändningar mot förslagen.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 10 augusti 2015

Förslag till yttrande

Försvarsdepartementets sammanfattning av promemorian, DS 2015:39

Torbjörn Rosdahl

Carl Rydingstam

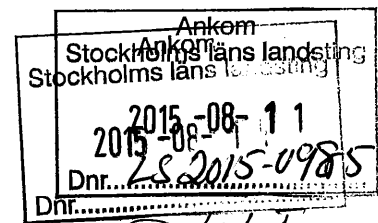
Landstingsstyrelsens förvaltning
SLL Säkerhet och beredskap

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2015-08-10

LS 2015-0985

Handläggare:
Fredrik Bergengård

Landstingsstyrelsen

Yttrande avseende Samförståndsavtal med Nato om värdlandsstöd (Ds 2015:39)

Ärendebeskrivning

Regeringen har undertecknat ett samförståndsavtal med Nato om värdlandsstöd samt tilläggsprotokoll till statusavtalet PFF SOFA.

Försvarsdepartementet har berett Stockholms läns landsting möjlighet att yttra sig över de föreslagna författningsändringarna samt avtalens godkännanden som redovisas i departementspromemorian Samförståndsavtal med Nato om värdlandsstöd, Ds 2015:39.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 10 augusti 2015
Förslag till yttrande
Försvarsdepartementets sammanfattning av promemorian, DS 2015:39

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att avge yttrandet till Försvarsdepartementet i enlighet med landstingsdirektörens förslag.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning

Regeringen undertecknade den 4 september 2014 ett samförståndsavtal med Nato om värdlandsstöd. Dessförinnan, den 1 augusti 2014, undertecknade regeringen också det kompletterande tilläggsprotokollet till statusavtalet PFF SOFA (avtal mellan de stater som är parter i Nordatlantiska fördraget och de andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor).

Värdlandsstöd är ett sammanfattande begrepp på det civila och/eller militära stöd som lämnas i fred, kris och krig av en nation till en annan

nation eller organisation, som efter inbjudan till övningsverksamhet, transitering eller insatser, befinner sig på värdlandets territorium. Förmåga till värdlandsstöd är en grundförutsättning för att kunna ge och ta emot militärt stöd.

Såväl samförståndsavtalet om värdlandsstöd som det kompletterande tilläggsprotokollet ska godkännas och förutsätter vissa författningsändringar innan de kan godkännas.

Föreslagna förändringar bedöms inte påverka landstingets verksamheter. Förvaltningen föreslår därför att landstingsstyrelsen besvarar utan invändningar.

Bakgrund

I departementpromemorian sammanfattas bakgrunden till avtalens tillkomst enligt nedan.

Sverige bygger säkerhet och stabilitet tillsammans med andra länder och organisationer. Den bakomliggande analysen är att hot mot freden och vår säkerhet bäst avvärs i gemenskap och samverkan med andra, eftersom vår säkerhet är nära förknippad med våra grannar men också med andra regioner längre bort.

Förmågan att ge och ta emot militärt stöd är också en förutsättning för att Försvarsmakten ska kunna utföra sin uppgift att, såväl självständigt som i samverkan med andra, försvara Sverige och främja svensk säkerhet genom insatser nationellt och internationellt.

En annan viktig grundförutsättning för att kunna ge och ta emot militärt stöd från tredje part handlar om att i förväg förbereda de praktiska arrangemang som krävs för att ett utländskt förband ska kunna verka på svenskt territorium, t.ex. vid övningar, kriser eller militära operationer i Sverige eller i vårt närområde.

Sveriges förmåga att ge och ta emot militärt stöd är dock avhängig av flera faktorer. En grundläggande och avgörande förutsättning är förmågan hos svenska förband att kunna samverka med förband från tredje part. I västvärlden är Nato den organisation som definierar den internationella standarden för militär praktisk samverkan, så kallad interoperabilitet, som i sin tur utgör grunden för svensk samverkansförmåga i all internationell krishantering, oavsett om den sker inom ramen för Nato, FN eller EU.

Överväganden

I promemorian föreslås ändringar i följande författningar

- Lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall
- Lagen (1994:1547) om tullfrihet m.m.
- Trafikskadelagen (1975:1410)
- Skyddslagen (2010:305)
- Förordningen (1994:1605) om tullfrihet m.m.
- Trafikförsäkringsförordningen (1976:359)
- Utlänningsförordningen (2006:97)
- Skyddsförordningen (2010:523)

De ändringar som skulle kunna påverka landstingets verksamhet är ändring i skyddslagen och i skyddsförordningen. Föreslagna ändringar i författningarna innebär ingen påverkan på landstingets verksamheter.

Avtalets åberopande

Avtalet blir emellertid tillämpligt endast i de fall Nato genomför verksamhet i Sverige på inbjudan av Sverige som värdnation. Det krävs således först ett nationellt beslut om att ta emot Nato i något avseende. Avtalet bygger på frivillighet mellan parterna. Genom att godkänna samförståndsavtalet etableras således ett ramregelverk som underlättar och ökar förutsättningarna för att effektivt, och utan avgörande tidsförluster, kunna ge och ta emot militärt stöd från Nato vid kris eller krig i Sverige eller i närområdet.

Godkännande av samförståndsavtal med Nato

Om Sverige vid något tillfälle bjuder in Nato för att bistå den svenska försvarsmakten vid exempelvis kriser så kan också landstingets verksamheter beröras. Svensk försvarsmakt får i dagsläget bistå landstingen enligt förordning (2002:375) om försvarsmaktens stöd till civil verksamhet även om den förmågan i dag är starkt begränsad. Samförståndsavtalet undanröjer många praktiska frågor innan en kris inträffar.

Hälso- och sjukvård samt tandvård

Enligt artikel IX punkten 5 i Nato Status of Forces Agreement, SOFA ska en främmande styrka och dess civila personal samt anhöriga erbjudas sjuk- och tandvård på samma villkor som mottagarlandets personal om sådan vård inte på ett tillfredsställande sätt kan erbjudas inom styrkan.

Det på området gällande svenska regelverket är alltjämt tillräckligt för att Sverige ska uppfylla sina avtalsåtaganden på denna punkt. Således inga ändringar som berör landstinget.

Slutligen anges att de sändande länderna ansvarar för kostnaden för civil sjuk- och tandvård som värdlandet tillhandahåller samt att de är skyldiga

att följa vissa av värdlandets bestämmelser, bland annat på hälso- och sjukvårdsområdet.

Civilt försvar

I lagen (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap anges att totalförsvar är den verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig. Det civila försvaret utgörs av verksamhet som ansvariga aktörer genomför i syfte att göra det möjligt för samhället att hantera situationer då beredskapen höjs (se prop. 2014/15:109). I Sverige kan värdlandsstöd därför även innebära uppgifter för det civila försvaret.

Landstinget är en del av det civila försvaret enligt ovan angivna lag. Det eventuella ytterligare ansvaret anses marginellt i sammanhanget.

Avslutningsvis så hänvisas till landstingsdirektörens förslag till yttrande. Stockholms läns landsting tackar för erbjuden möjlighet att yttra sig men har funnit efter sedvanlig beredning att förslagna förändringar inte har någon direkt påverkan på landstingets verksamheter eller uppdrag.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Inga ekonomiska konsekvenser av detta beslut.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

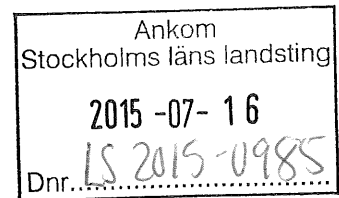
Toivo Heinsoo
Landstingsdirektör

Försvarsdepartementet

**Yttrande avseende Samförståndsavtal med Nato om
vårdlandsstöd (Ds 2015:39)**

Stockholms läns landsting har givits möjlighet att yttra sig i ovan rubricerat ärende.

Landstinget har efter sedvanlig beredning kommit fram till att det inte finns några invändningar mot föreliggande remiss.

1 Promemorians huvudsakliga innehåll

Regeringen undertecknade den 4 september 2014 ett samförståndsavtal med Nato om värdlandsstöd. Dessförinnan, den 1 augusti 2014, undertecknade regeringen också det kompletterande tilläggsprotokollet till statusavtalet PFF SOFA (avtal mellan de stater som är parter i Nordatlantiska fördraget och de andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor). Såväl samförståndsavtalet om värdlandsstöd som det kompletterande tilläggsprotokollet förutsätter vissa författningsändringar innan de kan godkännas. I denna promemoria föreslås dels att avtalen ska godkännas, dels att det görs ändringar i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall, lagen (1994:1547) om tullfrihet m.m., trafikskadelagen (1975:1410), skyddslagen (2010:305), förordningen (1994:1605) om tullfrihet m.m., trafikförsäkringsförordningen (1976:359), utlänningsförordningen (2006:97) och skyddsförordningen (2010:523). De föreslagna författningsändringarna är nödvändiga för att Sverige ska kunna uppfylla sina förpliktelser enligt avtalen.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2016.